

Redaktionellt

Den kunskap och det innehåll som valts ut för att förmedlas genom landets utbildningssystem har historiskt sett betraktats ur olika perspektiv av såväl pedagogiska forskare som utbildningspolitiker. Under den tidiga fasen av ett sammanhållet skolsystem betraktades det innehåll och den kunskap som skulle förmedlas och läras in som självklar och god i sig. Såväl forskare som utbildningspolitiker uppfattade själva innehållet som objektiva förenklingar av dåtidens vetenskapliga ståndpunkter. Att ge alla barn och ungdomar tillgång till skolans innehåll skapade en gemensam referensram som i sig var jämlikhetsbefrämjande. I och med den nya utbildningssociologins framväxt under 1970-talet så utmanade det pedagogisk-sociologiska forskarsamhället denna uppfattning av förgivettagande och såväl innehållsurval som den kunskap som innehållet förväntades leda till sågs av den nya utbildningssociologins företrädare som inordnad i klassamhällets förtryck och som ett utövande av dess sociala kontroll och makt. Men även detta synsätt problematiserades efterhand och under en därpå följande period kom många läroplansteoretiker och didaktiker att betrakta skolans innehåll och kunskap som inrymd i ett fält av olika värdeperspektiv där en språklig och diskursiv kamp mellan skilda sammanhang och kontextualiseringar gav olika mening åt begreppen innehåll och kunskap. I vilken grad detta mer nyanserade synsätt präglade också utbildningspolitiken kan diskuteras även om skrivningen som den i lärarutbildningspropositionen 1984/85 är noterbar: ”de blivande lärarna skall utbildas i didaktik, dvs i frågor kring val av stoff i undervisningen samt hur stoffet görs begripligt och sätts in i ett sammanhang som eleven förstår och har erfarenhet av”. Det är också via fördjupade didaktiska forskningsperspektiv som ’skolkunskapen’ successivt problematiserats och av pedagogiska forskare allt oftare kommit att analyseras i termer av kommunikation och meningsskapande.

Under senare år har utbildningspolitiker emellertid tagit ett långt steg tillbaka och innehåll och kunskap har återigen tagits för given, instrumentaliserats och intagit en mer endimensionell karaktär och dessutom på gymnasienivå allt tydligare segmenterats och starkt åtskilts för olika grupper och utbildningslinjer. Resultatstyrning leder till att endast sådan kunskap som kan mätas är en giltig del

av den politiska styrningen av utbildningssystemet. I utbildningspolitiken har som inledarna till detta temanummer, Stefan Lund och Daniel Sundberg vid Linnéuniversitetet, skriver ”styrningen i hög grad förflyttats från symboler till siffror. Den typ av inflytande som inte minst internationella kunskapsmätningar (men även nyckeltal inom sjukvården) betonar är utfallet och slutledet i styrningskedjan. Om tidigare kunskapspraktiker i hög grad präglats av den moderna framstegstanken där upplysning och jämlikhet utgjort ledstjärnor kännetecknas dagens av en tävlingsorienterad kunskapskapprustning. Mätbar framgång, helst i ekonomiska termer, tycks rama in dagens policyproblem”.

Mycket välkomna att ta del av en fördjupad genomgång av denna tematik. Från redaktörerna vill vi samtidigt passa på och tala om att Karin Rudsberg är tidskriftens nya redaktionella samordnare och Niclas Månsson från Mälardalens högskola är ny medlem i redaktionskommittén.

Redaktionen